

ФОРМИ ЗАХИСТУ ПРАВ НА ОБ'ЄКТИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В СФЕРІ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Прахова П.О., Шуба І.В.

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків*

В роботі розглянуто питання аналізу форм захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності в сфері інформаційних технологій.

Захистом прав інтелектуальної власності є правове забезпечення недоторканності цих прав, а в разі порушення, застосування заходів по припиненню неправомірних дій та відновленню порушених прав. Правопорушення на об'єкти інтелектуальної власності у цифровій формі аналогічні звичайним об'єктам. Таким чином, вони поділяються на правопорушення прав: на винахід чи корисну модель; торговельну марку; промисловий зразок, порушення авторського права та суміжних прав тощо, які існують та/або виникають в сфері інформаційних технологій.

Форми захисту (юрисдикційна та неюрисдикційна форми) порушених прав інтелектуальної власності – це комплекс організаційних заходів, що спрямовані на захист прав і інтересів авторів, виконавців, виробників фонограм, відеограм, винахідників та інших суб'єктів прав інтелектуальної власності. Правовласник сам обирає форму захисту порушених прав. Так, при виборі неюрисдикційної форми захисту власник власними силами намагається, наприклад, усні або письмові звернення до правопорушника з вимогою припинення протиправних дій. Однак, даний спосіб не завжди буває ефективним у цифровому просторі, останній характеризується розмитістю кордонів між державами, швидкістю та легкістю вчинення протиправних дій щодо об'єктів інтелектуальної власності, складністю ідентифікації правопорушника у мережі Інтернет. І тоді правовласнику доводиться використовувати юрисдикційну форму захисту прав шляхом звернення за допомогою до компетентних органів. При виборі даної форми захисту правовласник має обрати спосіб захисту прав інтелектуальної власності у цифровій формі. Вони поділяються на: цивільно-правовий, суть якого у визнанні або відновленні порушених прав інтелектуальної власності, припинення правопорушення, а також майновий вплив на правопорушника, за допомогою заходів примусового характеру; кримінально-правовий, суть якого у кримінальній відповідальності, що настає, якщо правовласнику завдана матеріальна шкода; та адміністративно-правовий, якщо ці правопорушення за своїм характером не тягнуть за собою відповідно до закону кримінальної відповідальності. Саме характер дій правопорушника та розмір завданої шкоди визначають вибір того чи іншого способу захисту прав.

Інформаційні технології особливо активно розвиваються останні кілька десятиліть і сильно впливають практично на всі сфери людської діяльності, зокрема і на сферу інтелектуальної власності, яка все більше і більше з кожним роком трансформується у цифрову форму, і відповідно гостро стоїть питання про захист прав на саме на цифрові об'єкти інтелектуальної власності.